

De to andre Lovforslag om Fagskoler og om Værkstedsundervisning kunde jeg egentlig have tænkt mig var blevet slaaet sammen, da jeg synes, de i Virkeligheden handler om det samme under noget forskellige Former. Jeg kan her ikke andet end udtale en Anerkendelse af den store Indsats, som Haandværkerstanden har gjort overfor Fagundervisningen ved Oprettelsen af vore Fagskoler. Den har her i lang Tid maattet staa uden synderlig Støtte. Og den Gang Sparekommissionens Uvejr truede dem, var de ligefrem i Fare for at blive særdeles uretfærdigt behandlet. Man ser sikkert paa denne Undervisning saaledes herhjemme — jeg gaar stadig ud fra det i Øjeblikket værende Grundlag —, at det, man ønsker at bevare som den til Grund liggende Undervisning for de unge Mennesker, er Mesterlæren, Fagskolerne og Værkstedsundervisningen kommer da enten til at løbe ved Siden af den eller de skal færdigdanne de unge Mennesker, der har gennemgaaet Mesterlæren. Den sidste ærede Taler (Stilling) talte om, at Udviklingen gik i den Retning, at Uddannelsen af Lærlinge helt blev lagt over til saadanne Skoler. Hvorvidt dette vil ske, kan jeg ikke sige noget om, det kan godt være, og saa kan man til den Tid tage det op, men naar man skal lovgive om Forholdene i Øjeblikket, kommer man til at tage Hensyn til Landet, som det netop ligger nu.

Det kan maaske i den Forbindelse have nogen Interesse at se, at i Frankrig har man, hvis jeg ikke tager meget fejl, haft en Udvikling, hvor man var gaaet helt over til Uddannelse af Lærlingene paa Skolerne. Der blev i 1911 af Finansudvalget i den franske Deputeretkammer afgivet en yderst interessant Betænkning om Lærlingeuddannelsen i Frankrig. Der sammenstiller man Lærlingeuddannelsen paa Værksteder med den Lærlingeuddannelse, man kan faa i Lærlingeskolen, og man siger dér, at Uddannelsen paa Værkstederne paa visse Omraader absolut har store Fordele. Det hedder saaledes — med den højtærede Formands Tilladelse, skal jeg oplæse et Par Linier —, at „Lærlingeuddannelsen paa Værkstedet staa under vor“ — altsaa under Uddannelsen paa Lærlingeskolen — „i alt, hvad der angaar Dygtighed til at bruge en Mekanikers Værktøj; og med Hensyn til de tekniske Kundskaber; baade de teoretiske og de elementære praktiske; men den staa over den i alt, hvad der angaar det praktiske Kendskab til Mekanismerne som Helhed og de

talrige Fif, der bruges til at sikre sig, at Maskinen fungerer tilfredsstillende“. Som Forholdet er nu i Danmark, tror jeg, man indenfor Haandværkerkredse absolut staa paa det Standpunkt, at Mesterlæren skal være den til Grund liggende.

I Anledning af § 2 i Lovforslaget om Fagskoler kunde jeg have Lyst til at spørge om, hvorvidt en Fagskole, hvis den faar et Elevantal, der er lidt mindre end 10, f. Eks. 9 eller 8 eller noget derunder, men den har været oppe paa 10 og kan ventes at komme der igen, mister sin Understøttelse. Jeg ønsker, at Bestemmelsen her maa blive fortolket ret lempeligt, da vore Fagskoler mange Steder, navnlig i Provinserne, kan blive ret smaa. Jeg vil ogsaa gerne have oplyst, hvorledes man har tænkt sig, at Fordelingen af Tilskuddet til uformuende Elever paa statsunderstøttede Fagskoler skal foregaa, der er 2,000 Kr. eller mere paa Finansloven hertil. Fordelles disse Understøttelser af Handelsministeriet, eller er der en særlig Kommission, der foretager denne Fordeling?

Til sidst vil jeg sige, at paa disse Lovforslags sociale Side lægger jeg ikke mindst Vægt. De rører ved det meget store Spørgsmaal, der hedder Lærlingeuddannelsen. De drager frem i vor Erintring Spørgsmaalet om den Lærlingelov, vi har, og minder os om, at denne Lovs Revision maa komme, den kan ikke ud sættes. Den Lærlingelov, vi har nu, er i Virkeligheden i høj Grad forældet. Bl. a. viser den store Tilbagegang, som indenfor mange danske Haandværksfag har været i Tilgangen af Lærlinge, at Forholdene ikke er, som de skulde være. I den Betænkning fra det franske Finansudvalg, som jeg tillod mig at citere før, siges følgende: „Under Maskinernes dundrende, døvende Larm og de Tusinde Arbejderes Travlhed, hvem tænker vel dér paa den lille Læredreng?“ Det kan være meget berettiget at stille det Spørgsmaal, men naar jeg ser paa de foreliggende Lovforslag og tænker paa, hvad der er skrevet i dansk Fagpresse om Lærlingeuddannelsen, er jeg lige ved at sige: Der er alligevel nogle, der tænker paa Lærlingen, og de er nær ved at tænke altfor meget paa ham. Thi det er i Virkeligheden meget store Krav, der stilles til denne Lærling, og det vil være en vigtig Betingelse for, at disse Lovforslag kommer til at virke, som de skal, at man søger at faa alle de Krav, der stilles til Lærlingene, afpasset saaledes, at det ene ikke gaar det andet i Vejen. Der stilles først Krav fra Mestrenes